

Fågelobsar på São Miguel, Azorerna, 1-8 juli 2010

Per Lagerås

Här följer en genomgång av samtliga de 25 fågelarter jag såg under en veckas charterresa med familjen till São Miguel i östra Azorerna, Portugal, den 1-8 juli 2010. Vi bodde på Hotel Talisman i den gamla stadskärnan i provinshuvudstaden Ponta Delgada. Två dagar hade vi hyrbil men i övrigt höll vi oss i stan.

Information om de olika arternas förekomst på Azorerna har jag hämtat från "Common and regular birds of the Azores" av Staffan Rodebrand, som kan laddas ner från www.birdingazores.com. Vetenskapliga namn och formella raser är hämtade från "The Clements checklist of birds of the world: Version 6.4" som laddas ner från www.birds.cornell.edu/clementschecklist.

Vaktel

Coturnix coturnix

Häcker allmänt på de flesta av öarna. Är troligen stannfågel. Delade meningar om rastillhörigheten. Enligt en uppfattning rör det sig om en egen ras på Azorerna, som då benämns *Coturnix c. conturbans* (men Clements urskiljer inga raser av vaktel).
Mina observationer: 1 spelande hörd från bilen några km NV om Ponta Delgada, 6 juli.

Gulnäbbad lira

Calonectris diomedea diomedea

Mycket talrik häckare (mer än 100 000 par) på Azorerna som håller mer än 50 % av den atlantiska populationen. Ses året om utom möjligen mitt på vintern. De atlantiska gulnäbbade lirorna tillhör nominatrasen *Calonectris d. diomedea*, som är en annan än den i Medelhavet.

Mina observationer: Varje kväll drog flera tusen gulnäbbade liror österut förbi Ponta Delgadas hamn (att spana från land mitt på dagen gav inte en enda). En av kvällarna (5 juli) räknade jag 2300 ex på 1,5 timme, 19⁰⁰-20³⁰. Med handkikare! Jag bedömer att jag hade kommit upp i ca 5000 ex om jag räknat från det att sträcket började vid 18⁰⁰-tiden till dess att mörkret la sig vid ca 21³⁰. Utöver kvällssträcket vid hamnen såg jag gulnäbbad lira vid två tillfällen: På val- och delfinsafarit, förmiddagen den 5 juli, hade jag ca 50 ex med en del riktigt läckra närobsar både på flygande och simmande. I Mosteiros, på öns nordvästra hörn, hade jag ca 20 ex förbiflygande under tidig eftermiddag den 6 juli.

Gråhäger

Ardea cinerea

Fåtalig och det är osäkert om den häcker. Ökar i antal på hösten då en del sträckare från fastlandet rastar.

Mina observationer: 2 ex Lagoa das Furnas, 3 juli.

Silkeshäger

Egretta garzetta

Förekommer fåtaligt på samtliga öar, och uppskattningsvis finns det ca 100 ex på vintern. Sommarpopulationen är dåligt känd.

Mina observationer: 1 ex på strandklipporna i östra delen av Ponta Delgadas hamn, 2 juli.

Ormvråk

Buteo buteo rothschildi

Den enda häckande rovfågeln på Azorerna. Förekommer ganska talrikt men saknas på de västligaste öarna. Tillhör rasen *Buteo buteo rothschildi* som är endemisk för Azorerna. Denna är något mindre än nominatrasen och aningen mörkare än den normalfärgade formen hos oss.

Mina observationer: Sågs allmänt under bilturerna på ön, oftast cirklande i par. Såg även något ex över Ponta Delgada.

Sothöna

Fulica atra

Relativt vanlig på vintern och är troligen häckfågel.

Mina observationer: 2 ex Lagoa das Furnas, 3 juli.

Småspov

Numenius phaeopus

Vanlig höst- och vintergäst.

Mina observationer: 1 ex Ponta Delgadas hamn, 2 juli (tidig höstflyttare?).

Roskarl

Arenaria interpres

Vanlig rastande på höst och vinter. Enstaka översomrande men belägg för häckning saknas.

Mina observationer: 1 ex Ponta Delgadas hamn den 2 juli, 1 ex samma lokal den 4 juli, samt 4 ex Mosteiros den 6 juli.

Medelhavstrut

Larus michahellis atlantis

Den enda häckande måsfågeln på Azorerna. Vanlig överallt längs kusterna och vid en del insjöar. Tillhör den endemiska rasen *Larus m. atlantis*, som skiljer sig från nominatrasen

bland annat genom mörkare grå ovansida (ungefär som silltrutar av rasen *graellsii*) och mer svart på vingspetsarna. Ungfåglarna är också tydligt mörkare.

Mina observationer: Mycket talrik i Ponta Delgadas hamn och sågs överallt längs kusten. Även enstaka vid Lagoa das Furnas och Lagoa Azul.

Rosentärna

Sterna dougallii

Majoriteten av de västpalearktiska rosentärnorna häckar på Azorerna. Sammanlagt rör det sig om ca 1000 par fördelat över samtliga öar utom São Miguel.

Mina observationer: Sedd vid flera tillfällen vid stora piren i Ponta Delgadas hamn, med som mest 4 ex samtidigt den 1 juli. Den 5 juli sågs en adult och en juvenil flygande tillsammans, vilket kanske talar för häckning på São Miguel trots allt.

Fisktärna

Sterna hirundo

Mycket talrik och häckar med ca 4000 par.

Mina observationer: Talrik i Ponta Delgadas hamn och överallt längs kusten (även långt ut till havs under val- och delfinsafarit).

Klippduva (och tamduva)

Columba livia atlantis

Klippduvor av mer eller mindre ren form häckar på samtliga öar men gränsdragningen mot de mycket vanliga tamduvorna är svår och gradvis. Klippduvorna på Azorerna tillhör rasen *Columba l. atlantis* som även häckar på Madeira och Kap Verde och som är mörkare än nominatrasen.

Mina observationer: 4 ex söder om Nordeste på den östra sidan av ön, 3 juli, såg ut att vara rena klippduvor. I övrigt tamduvor överallt.

Ringduva

Columba palumbus azorica

Relativt allmän men skygg och tillbakadragen. Tillhör rasen *Columba p. azorica* som är endemisk för Azorerna och som är något mörkare än nominatrasen.

Mina observationer: 3 ex i Ponta Delgada (2 ex i parken vid Hotel Talisman, 1 ex i parken Jardim Antonio Borges). Även enstaka ex sedda under bilturer på ön.

Kungsfågel

Regulus regulus azoricus

Allmän i barrskog. På Azorerna finns tre olika raser av vilka *Regulus r. azoricus* är endemisk för São Miguel. Rasen karakteriseras av relativt lång näbb, korta vingar och gulaktig undersida.

Mina observationer: Såg 3 ex på nära håll i samband med domherreobsarna i Serra de Tronqueira, 3 juli. I övrigt flera ex hörda här och där i barrskog under bilturer på ön.

Svarthätta

Sylvia atricapilla gularis

Den enda häckande sångaren på Azorerna. Allmän. Tillhör rasen *Sylvia a. gularis* som bara finns här och på Kap Verde. Sången skiljer sig något från den hos nominatrasen.

Mina observationer: Talrik sjungande både i Ponta Delgada och på landsbygden.

Rödhake

Erithacus rubecula

Relativt allmän häckfågel på de flesta öarna. Räknas till nominatrasen men är aningen ljusare röd på bröstet.

Mina observationer: Relativt talrik både i Ponta Delgada och i skogsområden på landsbygden.

Koltrast

Turdus merula azorensis

Den enda häckande trasten på Azorerna. Mycket allmän. Tillhör den endemiska rasen *Turdus. m. azorensis* som är mörkare och aningen mindre än nominatrasen.

Mina observationer: Talrik både i Ponta Delgada och på landsbygden.

Stare

Sturnus vulgaris granti

Häckfågel på samtliga öar. Tillhör rasen *Sturnus v. granti* som är endemisk för Azorerna och som är något mindre och mörkare än nominatrasen, med tydligare lila glans.

Mina observationer: Såg enstaka mindre flockar på fälten i samband med bilturerna och under bussturen till och från flygplatsen.

Forsärla

Motacilla cinerea patriciae

Vanlig häckfågel och ses i alla möjliga miljöer. Tillhör rasen *Motacilla c. patriciae* som är endemisk för Azorerna.

Mina observationer: Allmän, framför allt längs kusten men även i stan, på hustak, i parker, etc.

Bofink

Fringilla coelebs moreletti

Mycket allmänt häckande stannfågel i skogsmark. Tillhör rasen *Fringilla c. moroletti* som är endemisk för Azorerna och som liknar raser på Madeira och i Afrika. Hanen skiljer sig markant från nominatrasen och är riktigt snygg. Den har en ljus gråblå ton, med svagt rosa bröst och lysande mossgrön mantel. I mina ögon hade den också större näbb än nominatrasen.

Mina observationer: Allmän i skogsmark och på rastplatser och liknande där den tiggde bröd. Såg dock ingen i Ponta Delgada.

Grönfink

Chloris chloris aurantiiventris

Sparsamt häckande stannfågel på ett par av öarna. Tillhör den sydeuropeiska rasen *Chloris c. aurantiiventris* som är något större och ljusare än den nordeuropeiska nominatrasen.

Observationer: Enstaka ex i parker i Ponta Delgada.

Steglits

Carduelis carduelis parva

Fåtalig häckfågel. Tillhör rasen *Carduelis c. parva* som även häckar Madeira, Kanarieöarna och i västra Medelhavsområdet.

Mina observationer: Relativt många obsar både i Ponta Delgada och på landsbygden. Verkar vara vanligare än grönfink.

Kanariesiska

Serinus canaria

Allmänt häckande stannfågel på alla öarna. Denna vilda form av kanariefågel finns i övrigt bara på Madeira och Kanarieöarna.

Mina observationer: Många obsar, ofta av små grupper om fem till tio, framför allt i Ponta Delgada men även på flera andra håll.

Domherre

Pyrrhula pyrrhula murina

Finns endast inom ett par kvadratkilometer på Serra da Tronqueira, som är en skogklädd bergsrygg på östra São Miguel. Tillhör rasen *Pyrrhula p. murina*, Azordomherre (portugisiska: Priôlo), som alltså är endemisk inom detta mycket begränsade område! Var förr vanlig i fruktodlingar men jakt och biotopförändring ledde nästan till utrotning. Var nere i drygt 200 ex men idag finns ca 400 ex. Skiljer sig från nominatrasen framför allt på att hanen inte är röd utan ser ut som en hona, men även på större storlek och något större näbb.

Mina observationer: 4 ex i skogen på Serra da Tronqueira, 3 juli. Såg dem fint på nära håll efter att ha promenerat ca 500 m på den klassiska grusvägen (som för tillfället var avstängd för motortrafik) från dess början i SV.

Gråsparv

Passer domesticus

Infördes till Azorerna på 1960-talet och häckar nu allmänt på samtliga öar.

Mina observationer: Mycket talrik överallt. I Sete Cidades vid Lagoa Azul såg jag en nästan helt albino individ. Enligt uppgift ska albinoformer vara relativt vanliga på Azorerna jämfört med på fastlandet.